

Zirgkopība Latgalē – sasniegumi, izaicinājumi un sapņi

Egita Terēze Jonāne

Latgaļes cilvēks nav iedomājams bez zirga. Tā man teica kāds zemnieks vēl pagājušajā gadsimtā, kad bildēju viņu ilustrācijai rakstam par jauno kartupeļu lražu. Vai šis teiciens ir aktuāls un kas augšamcēļ un uztur zirgkopību Latgalē šodien – par to būs šis «Vietējās Latgaļes Avīzes» stāsts.

Kā atdzimst zirgkopība?

Rēzeknes novada Vērēmu pagasta zirglietu darbnīca «Apkalnmājas» ir vienīgā tāda Baltijā. Turklāt tās saimniece Irēna Bau fale ir sertificēta šķirnes zirgu vērtētāja, stāvēja pie Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācijas šūpuļa un šobrīd Bebre nes vispārīgltto-jošajā un profesionālajā vidusskolā māca topošos lopkopības tehniķus ar specializāciju zirgkopībā.

Irēnai zirgi patīk jau no bērnības, tāpēc viņa pagājušā gadsimta 70. gados ieguva zooliņženiera augstāko izglītību (toreiz zirgkopības zooliņženierus izglītoja tikai ārpus Latvijas – Maskavas Timirjaze va lauksaimniecības akadēmijā), un jau vēlāk Latvijā to pielīdzināja maģistra grādam. Turklāt Irēna aktīvi darbojās zirgu sportā un kļuva par sporta meistari konkūrā.

Vēlāk, 80. gadu nogalē un 90. gadu sākumā, Irēna strādāja par Latgaļes zonas galveno zirgkopības zootehniķi (tas bija laiks, kad arī Latgalē varēja organizēt šķirnes zirgu fernas, iestarpināja Irēna), un gan toreiz, gan arī šodien viņa vērtē šķirnes zirgus.

«Mūs darbniču rotā zīme «Latvijas mantojums». Es sapratu, ka vienīgā bagātība ir izglītība un mīlestība uz zirgiem, tāpēc mēs izveidojām zirglietu darbnīcu «Apkalnmājas», kur kopjam Latgaļes kultūrvēsturisko matojumu. Proti, darinām lietas darba zirgam – šujam aizjūgu, iemauktus, apaušus un citas zirglietas, tāpat uzņemam un izglītojam sko-lēnu un tūristu grupas,» pastāstīja Irēna.

Pēc Irēnas novērotā, zirgkopība Latgalē sāka atdzimst šajā gadsimtā, kad izveidojās Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija. Atdzimšana notiek arī šodien, bet diezgan lēni, jo, kā atzina Irēna, ilgus gadus neviena Latvijas skola neizglītoja zirgkopjus. Tāpēc bieži sanācis mācīties no savām un citu kļūdām. Piemēram, cilvēks atved no Vācijas vaislas ērzeli, jo viņam zirgs patīk, taču novērtēšanas komisija ir spiesta atzīt, ka zirgs nav augstvērtīgs, tāpēc to varēs izmantot tikai savā saimniecībā. Tomēr zirgu ģenētiskā kvalitāte uzlabojas, kaut arī, par nožēlu, zirgu skaits samazinās, sevišķi viensētās. Arī šķirnes zirgu audzētavās kumelji dzimst ne tik bieži, tāpēc ka zirgkopībai ir vajadzīgi lieli cilvēku resursi un materiālie ieguldījumi.

«Zirgu var lolot un pētīt visu dzīvi, jo ir dažādas zirgu izcelsmes, šķirnes, nozares, kurām zirgs ir pakārtots utt. Un tam visam ir gan labās, gan vājās puses. Aplams ir uzskats, ka tagad es milu zirgus un tāpēc man būtu jāveido kaut kas savs un pavisam jauns. Ja man patīk sirms zirgs, tad es viņu krustošu ar sirmu ērzeli, un man būs tas, ko es gribu. Tā nedrīkst būt. Mēs piemirstam to, ka katrai zirgu šķirnei ir rakstura īpašības, kas no vienas paaudzes otrai tiek nodotas ģenētiski. Tāpēc vispirms jāapzinās, kādam mērķim zirgs kalpos.

Zirgs ir dārgs vaļasprieks, un izaudzēt zirgu nav tik vienkārši. Labāk pajautāt padomu, jo ir cilvēki, kas zirgkopībā darbojas visu mūžu,» teica Irēna.

Viņa lepojas, ka tepat Latgalē senas zirgkopības tradīcijas iekoptas Zilupē, kur savu-laik darbojās viņas kursabiedrene Irina Černogara un Boriss Veļičko (viņu zirgu fermai šodien ir jauni īpašnieki). Veiksmīgi darbojas «Zirgu oāze» Riebiņos (bijušie «Trīs vītoli stālī», kuras nopircis vietējais zemnieks), zirgu sēta «Klajumi» Krāslavas novadā, zirgu sēta «Untumi» Rēzeknes novadā, Jānis Ruskulis Dagdas pusē, tāpat pamazām at-tīstās zirgkopība arī Latgaļes plānošanas reģionā iekļautajā Bebreņē pie vispārīgltītojošās un profesionālās vidusskolas un Elladas Kazašvīli saimniecībā.

«Katrš ir spēcīgs savā jomā. Piemēram, Jānis Ruskulis audzē Latvijas siltasiņu šķirnes braucamā tipa zirgus. Tikko viņš ir iegādājies jaunu šķirnes ērzeli. Šogad pavasaris bija īpašs, jo bija pieprasīti Latvijas braucamo zirgu kumeliņi. Ja mums ir no paaudzes uz paaudzi izoloti Latvijas šķirnes zirgi, tad ķevēm jāmeklē vietējie, nevis ār-zemju «līgavaiņi». Un ja ekonomikā viss paliks vēl dārgāks, tad būs jāpadomā, vai man darbināt braucamo ar «auzu motoru» vai ar degvielu ripojošu traktoru,» teica Irēna. Un piebilda, ka šķirnes zirgkopībā ir jāinvestē liela mīlestība un daudzu gadu darbs.

Bebrenieši – zirgkopja izglītības celmlauži

Irēna uzlietlja Bebre nes vispārīgltītojošās un profesionālās vidusskolas saimi un to-reizējo līlkstes novada pašvaldību, jo šobrīd šajā skolā izveidota un licencēta izglītības programma «Zirgkopība – specializācija lopkopības tehniķis ar specializāciju zirgkopībā».

«Bebrenes skola dod lielu pienesumu ne tikai Latgaļes zirgkopības attīstībai. Skola ir pieaicinājusi spēcīgu skolotāju komandu, tostarp Laini Orbīdāni, kas pasniedza Latvijas Lauksaimniecības universitātē, bet tagad vēlas izglītot jauno zirgkopju paaudzi reģionos.

Mācību programma aptver ne tikai zirgkopību, bet arī zirgu trenēšanu un apmācību, zirgu tūrismu u.c. Manās stundās audzēkņi apgūst zirgu dabīgo uzvedību un zirgu kus-tības. Ir labi, ka skolā spēcīga ir arī veterinārmedicīnas mācību programma, jo vairāki skolēni ar veterināra diplomu vēlāk sāk mācīties zirgkopību. Es ticu, ka vienai daļai au-dzēkņu (Bebrenē mācās ne tikai pamatskolu un vidusskolu absolventi, bet arī ar augst-skolu diplomiem) būs iedotas zināšanas un prasmes jeb makšķere, un viņi varēs veiksmīgi darboties zirgkopībā. Šobrīd notiek uzņemšana zirgkopības izglītības pro-grammā. Aicinu Augšdaugavas novada domes deputātus atbalsīt Bebre nes vispārīgltī-tojošās un profesionālās vidusskolas materiāli tehnisko bāzi zirgkopju izglītošanai. Ir vajadzīgi treniņu laukumi, slēgtā manēža, zirgu pārvadājamie treileri, lai zirgus varētu aizvest uz sacensībām un skatēm. Tās ir investīcijas mūsu jauniešos, mūsu nākotnē,» uzsvēra Irēna.

Klajumi Kaplavā

Zirgu sētas «Klajumi» saimniece Ilze Stabulniece intervijās uzsver, ka zirgu mīlestība ir «iezišta» ar mātes pienu, tāpat pie vainas varētu būt vectēva atstātais mantojums. Ilze pastāstīja: «Vectēvs Jānis Stabulnieks jau 1936. gadā izveidoja zemnieku saimniecību «Klajumi». Viņam bija deviņi bērni, tostarp mana mamma Helēna, un divi zirgi. Vienu zirgu viņš iejūdzā, lai brauktu uz baznīcu, bet otru – lai strādātu tīrumā. Diemžēl 1945. gadā zirgi tika nacionalizēti, un tikai tad, kad Latvijā atguva neatkarību, es par tautas lietīškās mākslas studijā «Dailrade» sapeļnīto naudu (adīju un tamborēju visu – cimds, cepures u.c.) nopirku savu pirmo zirgu. To man pārdeva saimnieks no ūdrišu pagasta, bet viņš toreiz zirgu nopirka par pajām no kolhoza. Tas bija 1991. gadā. Tā kā Krāslavā vēl nebija tilta pāri Daugavai (Kaplavas pagasts atrodas otrpus upei), zirgu vedu ar pār-ceptuvi. Ķēvīti sauca Maška, viņa bija grūсна, un man bija milzīgs prieks, ka man būs nevis viens, bet divi zirgi, jo kumeliņš piedzima sprausn un vesels. Varu droši teikt, ka zirgu mīlestības vīrusu nevar izārstēt, zirgi ir kļuvuši par manas dzīves sastāvdaļu».

Ilze ar Viktoru un dēliem Reini un Nauri šodien lolo Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgus. Šodien Klajumos jau ir 16 zirgi, no tiem 80 % ir Latvijas ģenofonda zirgi. Tāpat viņi attīsta zirgu tūrismu un reitterapiju. Un pavisam nesen izveidota zirgu pansija, kur zirgi, brīvi ganoties plavās un saņemot vajadzīgo aprūpi, varētu godam pavadīt vecum-dienas.

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu lološanā viņus atbalsta virstrenere Dzintra Nei-lande, Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācijas valdes loceklis Guntis Rozītis, «Zirgu oāzes» pārvaldnieks Juris Astiēš un daudzi citi.

Ilze savu un ģimenes uzticību Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgiem skaidro tā: «Latvijā jāaudzē Latvijā lolotais. Pat kartupeļi vislabāk aug tur, kur ir viņu dzimtene, un ne jau strausi vai kamieļi Latvijā jūtas vislabāk. Man patīk darbs, man patīk, ka visi ir pie darba (pati esmu strādājusi no mazām dienām), es ļoti cienu strādīgus cilvēkus, kuru pagalmā neaug nātres. Arī zirgam ir jāstrādā. Bet man arī patīk krāsot nagus. Sporta zirgs ir kā dāma ar krāsotiem nagiem, tas ir domāts tikai izklaidei.

«Bet man patīk, ka dāma māk gan paņemt siena dakšas rokā, gan arī zirgus uzkrāsot. Tikpat universāls ir Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgs. Ar viņu var izdejot Kumelju rotaļās (ši zirgu izrāde «Klajumos» notiks arī šogad) un tajā pašā laikā tam var uzticēt vilkt pajūgu un būt dziedniekam reitterapijā. Zirgam ir gara mugura, tāpēc ar to var braukt divatā, stāvēt kājās vai vingrot.”

Ilzei ir P. Stradiņa universitātes un Latvijas reitterapijas asociācijas reitterapijas in-struktora sertifikāts un sertificēti zirgi. Līdz ar to «Klajumi» ir viena no divām ārstnieciskās reitterapijas vietām Latvijā, kur bērni un pieaugušie var saņemt zirga–daktera palīdzību

Jautātā, kas palīdz lolot Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgus, Ilze skaidroja, ka viņas lielākais atbalsts ir Viktors un dēli, arī draugi un domubiedri, kuri mīl šo vietu, kas saucas «Klajumi» un kas atrodas skaistajā Dabasparkā «Daugavas loki» Latvijas pierobežā. «Man palīdz ģimene un šī vieta. Mēs mīlam «Klajumos», mīlam Latviju. Pa-ļūkojoties uz apkārtni no «Klajumiem», redzam pakalniņus, plavas, purvus, krūmus. Te nav iespējama intensīva lauksaimnieciskā darbība. Tāpēc zirgs ir šīs ainavas vērtība.

Un kad mēs uzņemam tūristus, mēs ļaujam baudīt dabu un ainavu kopā ar zirgu. Tāpat man palīdz patriotisms, vēlēšanās saglabāt nacionālās vērtības. Šodien zirgs ir ekskluzīvs, neviens nepirks zirgu tikai tāpēc, lai aizbrauktu uz tirgu. Taču, ja tic sapnim par zirgkopību, ja ir vieta un plašums, kur zirgiem ganīties brīvībā (zirgs nav jāmoka pilsētā), un ja zirgam ir draugs – otrs zirgs (zirgam cilvēks nav galvenais), tad ir vērts piepildīt šo sapni,» teica Ilze.

Zirgkopji, arī Ilze, sastopas ar dažādiem izaicinājumiem, un viņai pašai lielākie pār-baudījumi piedzīvoti, veidojot zirgu sētu. Jo sevišķi traucējusi apkārtejo cilvēku neticība. Ilze uzsvēra: «Kāds vīrietis man pat teica – kam tev, Ilze, vajag zirgus, tu taču noslīksi tajos zirgu mēšlos. Bet es jau nepadevos. Man bija sapnis par zirgu sētu un es to īstenoju. Ir arī «gudrie», kas mēģina uzbāzīgi pamācīt, ka mums noteikti vajag vienu kamieļi vai vienu bulli, vai uztaisīt plastmasas puķu dekorāciju visam gadam, jo «Klajumos» puķes zied tikai dabiski un sezonāli. Šodien mūsu ģimenes biznesu, kas ir arī sirds lieta, ietekmē arī globālā ekonomiskā krīze un ģeopolitiskā situācija, un mēs varbūt nopērkam lētāku maizīti no veikala zemākajiem plauktiem. Bet mēs tāpat dzīvojam un strādājam savā vietā un savā zemē, mēs neesam apstājušies, mēs ejam uz priekšu.»

Zirgu oāze Riebiņos

Riebiņu muižas parkā aplokos ganās zirgi. Tie ir sporta tipa šķirnes zirgu audzētavas «Zirgu oāze» loloti. Audzētavas pārvaldnieks Juris Astiēš, kurš zirgkopībā darbojas jau vairāk nekā 30 gadus, pieļauj, ka Riebiņos zirgi ir bijuši visos laikos. «Šajā vietā zirgi ganījušies vismaz 50 gadus. Mainās īpašnieki, bet zirgi turpina ganīties šajās plavās. Vai tad Riebiņus var iedomāties bez zirgiem? Nu nevar. Kad es atnācu strādāt, ganāmpulkā bija vairāk nekā 300 zirgi, bet tagad ir nedaudz vairāk par 40. Tas nav daudz, taču tie visi ir labi audzināti,» teica Juris.

Riebiņu zirgkopji var lepoties ar zirgiem – čempioniem, proti, viņu audzinātais zirgs Marakols/ Remarks kļuva par čempionu iejādē Anglijā, vairāki zirgi izcīnījuši šo titulu

Eksperta redzējums

Vetārste Elizabete Riekstiņa:

Kad Latgalē sāka atdzimst zirgkopība kā nozīmīga tautsaimniecības nozare?

– Tā jau grūti atbildēt, taču, manuprāt, viennozīmīgi tie ir daži pēdējie gadi, nu, kādi pēdējie 10 gadi. Vai arī man vienkārši tikai tā liekas, jo arvien vairāk zirgu cil-vēkus iepazīstu gan tuvu, gan arī tālāk. Un, kas liekas vissmieklīgākais, daudziem tas viss ir iesācies tikai ar vienu zirgu. Un tad uzradas vēl viens. Un kur divi, tur jau arī trīs. Kāpēc vissmieklīgākais? Tāpēc, ka pašai viss sākās tieši tāpat.

Kas veicina zirgkopības attīstību?

– Cilvēki – entuziasti. Jo nodarboties ar zirgiem, to audzēšanu – tas nav lēti un vienkārši. Es teiktu – tā ir luksusa prece, tas ir kā caurs maiss, kur tu liec un liec naudu. Bet, kad tā ir sirdslieta, tad tu atrodi, kur nopelnīt naudu, lai varētu to ieguldīt zirgos. Lai šī nozare, tā teikt, nestu atpakaļ, tad zirgu skaitam ir jābūt vairākos desmitos, kā arī jāaudzē augstas klases sporta zirgi, un, ja vēl ir jāšanas skola, tad viennozīmīgi ir jābūt gan jāšanas laukumam, gan manēžai, kur var jāt sliktos laika apstākļos. Ir tāds forss teiciens – mēs strādājam kā zirgi, lai mūsu zirgi dzīvotu kā cilvēki.

Tāpat arī vajadzīga diezgan liela zināšanu bagāža, jo, lai arī cik liels un varens zirgs liekas, tas tomēr ir diezgan trausls.

«Zirgkopībā vērtīgas arī zināšanas ne tikai par to, ka zirgam pie galvas jāliek siens un ka zirgāboli ir noderīgi siltumnicās, bet ir daudz jomu, kuras ir jāzina padziļināti, lai nebūtu regulāri veterinārārsta klienti un sava maka tukšotāji. Kā piemērs – ag-ronomija, ēdināšana, veterinārijas pamati, jaunzirgu trenēšana un tā tālāk…»

Daudziem finanšu trūkums ir tās bremzes, kas ne-ļauj šai nozarei attīstīties. Taču arī šeit var meklēt va-riantus – Eiropas projekti, sponsori. Arī darba spēka trūkums bremzē nozares attīstību, jo ir diezgan grūti

jaunzirgu konkūra vai hanteru sacensībās Amerikā, tāpat Riebiņu staļļos izauguši zirgi godalgas pelna Somijā, Igaunijā un citviet pasaulē.

Lai izololotu zirgu – čempionu, jāiegulda vismaz 10–20 gadi, piepildīti ar milzīgu se-lekcijas un treniņu darbu un mīlestību, aplēsis Juris. Viņš pauza: «Ja ir mīlestība, tad ir intūicija, kas jādara, kā jādara utt. Tas ir komandas darbs. Riebiņu staļļos strādā pieredzes bagāts vetārsts Andris Pastars, jaunzirgu treneris Sergejs Volkovs, bet vecāki zirgi uzticēti Madarai Somai. Mūsu kopīgais darbs vainagojas ar labi audzinātu, ekselentu sporta zirgu. Zirgs pats parāda skatēs un sacensībās, ka viņš var būt čempions».

Arī bērni un jaunieši, kuri mācās braukt zirga mugurā, ir lieli palīgi «Zirgu oāzes» zirgkopjiem. Viņi vērtīgi pavada laiku, iegūst jaunas zināšanas, prasmes, daudzi izvēlas darboties zirgu sportā, atzina Juris.

Tāpat viņš iestarpina, ka «Zirgu oāze» uzņem arī skolēnu, ģimeņu, draugu grupas, kas vēlas vienkārši komunicēt ar zirgu, vizināties viņa mugurā.

Vaicāts, vai sporta zirgiem ir īpaša ēdienkarte, Juris pasmaidot atgādināja, ka jebkuram zirgam vislabākā un visveselīgākā ir plavu zāle, tikmēr vitamīni, auzas, siens ir kā papildu ēdiens. Zirgs dzer ļoti daudz ūdens un lieto sāli, sevišķi tādās karstās vasarās, kāda ir šogad. Sporta zirgam katru dienu ļaυts izkustēties, notiek arī vienas–pusotras stundas treniņi – jaunzirgiem katru dienu, bet vecākiem zirgiem retāk. «Zirgu oāze» uztur savus auzu laukus, ganību un siena plavas, jo iepirkt no cita – tas esot ļoti dārgi. Interesanti, ka vienam zirgam jāsarūpē vidēji divas tonnas siena un vairāk nekā viena tonna auzu.

Lai gan Riebiņu staļļos selekcijai iaved Nīderlandes un citu audzētavu ērzelus, tomēr riebiņieši var lepoties arī ar pašu lolotiem Latvijas šķirnes zirgiem, populārākais ir Latvijas šķirnes braucamā tipa ērzelis Musturs, kas pagājušajā gadā tika atzīts par labāko Latvijā. «Tomēr selekcijā jāizvēlas laba, veselīga ķēve. Laba ķēve dzemdē labus kume-ļus,» skaidroja Juris.

Šodien sporta zirgus lolot esot finansiāli izdevīgāk, to cena, salīdzinot ar Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgiem, ir par 50 % lielāka, kaut gan pieprasā arī Latvijas brau-camos, pastāstīja zirgkopis. Taču ir bijuši gadi, kad zirga cena nekompensē viņā ieguldītās investīcijas.

«Šodienas izaicinājums, ar kuru saskaras Latvijas zirgkopji, ir lielā dzīves dārdzība un cilvēku zemā maksātpēja. Reģistrācija, veterināra pakalpojumi, vitamīni – viss maksā naudu. Lai aizbrauktu uz sacensībām, tas ir dārgi. Mēs esam tālu no Rīgas, arī tas ietekmē zirgkopības izmaksas. Tāpēc Latvijā pircēju ir maz, mūsu pastāvīgie pircēji brauc no Somijas, Igaunijas, Vācijas, retāk no Lietuvas, kādreiz brauca pircēji arī no Krievijas, viņi maksāja ļoti labi, tagad gan vairs ne. Nopirkt vienu zirgu – tas ir dārgi, taču arī viņa uzturēšana ir dārga. Šodien zirgkopību var uzsākt tāds cilvēks, kurš var ie-guldīt pamatdarbā sapeļnīto. Ja katru gadu izlolo desmit un vairāk kumeljus, tad tā ir zirgkopība, bet ja mazāk, tad tas ir vaļasprieks. Bet labi ir, ka Latgalē zirgkopji darbojas savā virzienā. Ja man zirgi būtu jālolo no nulles, tad diezgan vai es to darītu jau pieminēto izaicinājumu dēļ. Zirgkopībā tieši ikdienas darbiem vajag daudz tava laika un nervu,» atzina Juris.

Tomēr viņš mudina pievērsties zirgkopībai jauniešus, tāpēc ka zirgs apdāvina:

«“Zirgs ir skaists, gudrs, spēcīgs, ātrs. Zirgs ir kā glezna vienā eksem-plārā un nepadodas restaurācijai. Zirgs tikai dod, tas nekad neņem.”

atrast uzticamus cilvēkus, kas ne tikai strādātu ar zir-giem, bet arī saprastu, kā un ko tam barot, un visbeidzot arī iztīrītu to boksus.

Kuri ir uzcītīgākie celmlauži zirgkopībā?

– Tie, kas grib un dara. Bez šaubām – Latvijas lie-lākās zirgaudzētavas un lielākie zirgaudzētāji, kas Lat-vijas zirgu šķirni nes pasaulē – Burtnieku zirgaudzētava, Tērvetes zirgaudzētava, Allažu zirgaudzētava. Mūsu pusē tie ir «Zirgu oāze» Riebiņos, stallis Zilupē, zirgu sēta «Klajumi» u.c. Arī mūsu Augšdaugavas novadā jau plecus gadus dzīvo zirgaudzētāja Ellada Kazašvīli. Latvijā zirgkopību atbalsta Latvijas šķirnes zirgu au-dzētāju asociācija (LŠZAA) un Latvijas zirgaudzētāju biedrība. LŠZAA katru gadu rīko zirgu skates, kur katrs zirgaudzētājs var vest atrādīt savu lolojumu.

Kādi ir šodienas izaicinājumi zirgkopjiem?

– Šodien tās varētu būt barības izmaksas. Zīnu dau-dzus zirgu īpašniekus, kas paši negatavo rupjo barību, bet to iegādājas. Pie šī brīža cenām barības iegāde būs diezgan «sālīta», jo zirgi ne tikai pārtiek no siena un skābsiena, bet tiem nepieciešama arī spēkbarība, mikroelementi un vitamīni. Visam aug izmaksas, tikai nav skaidrs, kur ir tie griesti un kad cenu kāpums ap-stāšies.

Izaicinājumi būs vienmēr un jebkurā jomā, un tieši tādēļ, lai spētu ne tikai noturēties, bet arī attīstīties, ir regulāri jāmacās un jāmeklē situāciju risinājumi, ja gri-bam turpināt iesākto. ▣

Elizabetes Riekstiņas, Ilzes Stabulnieces un Egitas Terēzes Jonānes foto